

Φράϊμπουργ» άνέμελπον ἄσματα τῆς Καρινθίας καί τῆς Στυρίας, ἐνῶ ὁ Τοῦρκος συνάδελφος ἐξετέλει μέ πολλήν ἐπιτυχίαν καθήκοντα Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος. Ὁ τόνος τῶν φωνῶν των ἤχει μέσα εἰς τήν ψυχὴν ὡς προαίσθησις ὑψηλοτέρων ἀξιῶν, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὁποίας βλέπει τὸν κόσμον ὡς σύμβολον, ἀπολυτρουμένη ἀπὸ τὸν περιορισμὸν καί τὸ τυχαῖον τῆς στιγμῆς.

Εἰς τὸ μεγάλο σιδηροδρομικὸν αὐτοκίνητον, τὸ ὁποῖον ὀλισθαίνει ἐπὶ τῶν γραμμῶν μέ ταχύτητα ἑκατὸ καί πλέον χιλιομέτρων καθ' ὥραν, ταξιδεῦει συνηνωμένη αὐτὴν τὴν φορὰν ἢ τρίτη καί ἢ τετάρτη ὁμάς τῶν δημοσιογράφων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπανευρίσκομεν τὸν «στρατηγόν», ὅστις εἶχεν ἐξαφανισθῆ ἀπὸ πολλοῦ, φιλοξενούμενος ἐναλλάξ εἰς τὰ τρία λεωφορεῖα. Εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν διεπληκτίσθη πρὸς τὸν ἰδιόρρυθμον ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἠνωμένου Τύπου τῆς Ἀγγλίας. Ὅταν ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν εἶνε Ἕλληνας, ὁ γιγαντόσωμος Βρετανός, τύπος ἐπιμελῶς ἐξυρισμένου καί ἀορίστως μειδιῶντος ἀγγλοσάξωνος, ἐξανέστη διὰ τὴν ὕβριν καί ἀπήντησεν ἐντόνως ὅτι ὁ κατάπληκτος Πολωνός ὠφείλε νὰ γνωρίζῃ τὴν μεγάλην ἀλήθειαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπάρχει καί κάτι καλύτερον ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἱ Σκῶτοι. Ἡ ἐρώτησις ὁμῶς τοῦ «στρατηγοῦ» φαίνεται ὅτι ἦτο σκόπιμος, ἐπειδὴ ὁ Βρετανός συνάδελφος δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ μυρίσῃ τὸν καπνὸν τῆς πίπας του, ἐνθουλακώσας μέ ὑπερβολικὴν σπουδὴν τὴν καπνοθήκην του, διότι ἐνόμισεν ὅτι ὁ συμπαθὴς δόκτωρ ἐσκόπει νὰ ἐκδηλώσῃ καί δι' ἔργων τὸν ἔπαινον τῆς ἀρίστης ποιότητος τοῦ βρετανικοῦ καπνοῦ, γεμίζων τὴν πίπαν του ἀπὸ τὴν τεραστίαν καπνοσακούλαν τοῦ φλεγματικοῦ συνομιλητοῦ. Κατὰ τὴν ὀλιγόλεπτον στάθμευσίν μας εἰς τὸ Μουράου, τὸ γραφικώτερον χωρίον τῆς Αὐστρίας, μέ τὴν παλαιογοθθικὴν του ἐκκλησίαν, τὸν ἐπιβλητικὸν του παλαιὸν πύργον καί τὰς λιθίνας γεφύρας ἐπὶ τοῦ πο-

ταμοῦ, ὁ «στρατηγός» προμηθεύεται ἐσπευσμένως σεβαστὴν ποσότητα καπνοῦ. Καὶ ὅταν ὁ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ὀχήματος καθεύδων Βρεττανὸς ἀπεφάσισε νὰ διακόψῃ πρὸς στιγμὴν τὸν ὕπνον του, ὁ ἑξαλλος ἀπὸ ἀγανάκτησιν «Πιλσοῦδσκι» προσέφευγεν εἰς αὐτόν, οὐδὲν προφανῶς ἐννοοῦντα, τὸ δῶρον, ἵνα ἀποδείξῃ, ὡς εἶπεν, ὅτι ὑπάρχει τι καὶ ἀπὸ τοὺς Σκώτους καλύτερον, οἱ Πολωνοί. Καὶ ὁ Ἄγγλος ἐγερθεὶς ἔσφιξε τρίς τὴν ὀστεώδη χεῖρα τοῦ συναδέλφου, διὰ νὰ συνεχίσῃ μετὰ τοῦτο τὸν ὕπνον του.

* * *

Ἡ ψιλλὴ βροχὴ, ἡ ὁποία ἤρχισεν εἰς τὸ Μουράου, ἀπειλεῖ νὰ μεταβληθῇ εἰς καταιγίδα. Τὰ ὄρη, διὰ μέσου τῶν ὁποίων τρέχουσι, διαφαίνονται ὡς σκυθρωποὶ ὄγκοι μέσα εἰς τὸν κατακλυσμὸν τοῦ νεροῦ. Ἀστραπαὶ φωτίζουν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς μικρὰς κοιλάδας, αἱ ὁποῖαι διαδέχονται ἡ μία τὴν ἄλλην μὲ κινηματογραφικὴν ταχύτητα καὶ ἀραιώνουσι τὸ σκότος, τὸ ὁποῖον ἐκάλυψε ξαφνικὰ τὴν φύσιν. Ὁ ἀντίλαλος τῶν ἐκκωφαντικῶν βροντῶν ἐπαναλαμβάνεται ὀλοὲν ἀσθενέστερος ἀπὸ χαράδρας εἰς χαράδρα καὶ σβύνει κατὰ βαθμούς, ὅπως ἡ τρικυμιώδης μουσικὴ τοῦ Βάγνερ. Τέλος τὰ δάση ἀπλώνουσι περισσότερο αἰσθητὴν τὴν μυστηριώδη μελαγχολίαν των μέσα εἰς τὴν μεγαλειότητα τῆς θυέλλης καὶ τὴν ἀπερίγραπτον ἀγριότητα τῆς φύσεως, τὴν ὁποῖαν διατρέχομεν. Εὕρισκόμεθα εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ μανιωδέστερα εἰς καταιγίδας μέρη τῆς Αὐστρίας, ὅπου τὰς θυέλλας τοῦ οὐρανοῦ διαδέχονται συχνὰ αἱ θύελλαι τῆς ἄμμου, ὅπως εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς. Διὰ τοῦτο παρ' ὄλην τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ θεάματος ἀποβιβάζομεθα μὲ κρυφὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὸ Μάουτερντορφ. Ἐδῶ ἀπὸ συμφώνου μὲ τὸν ἀρχισυντάκτην τῆς «Πρωίας τῆς Ἀμβέρσης», ὅστις ἔτυχε νὰ εἶνε πρόεδρος διεθνοῦς ἀστρονομικῆς ἐταιρίας, ἀποφασίζομεν νὰ ἀσχοληθῶμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τοὺς ἀστέρας. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεώς μας αὐτῆς ἦτο ἡ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος συντροφιά σπανίου εἰς λάμπριν καὶ καθαρότητα ἀστέρος, ὅστις ἀπὸ μεγάλα ὕψη καταγόμενος εἶχε μορφοποιήσῃ τὸ φῶς του εἰς λεπτοφυῆ κάτασπρα δάκτυλα καὶ εἰς θελκτικῆς ἀγνότητος ὀφθαλμούς. Ὅπως ἀργότερον ἐπληροφορήθημεν, ἦτο ὁ τελευταῖος γόνος τῶν παλαιῶν δεσποτῶν τοῦ πύργου Μάουτερντορφ, αἱ βαρεῖαι γραμμαὶ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο ὅπι-

σθεν τοῦ φυλλώματος, πού περιέβαλλε τὰ παράθυρα τῆς φιλοξένου αἰθούσης.

* *

Ὁ πύργος Μάουτερντορφ, ὅστις κτισθεὶς κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα μαρτυρεῖ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἰταλικῆς τεχνοτροπίας, ὀρθώνεται μεγαλοπρεπῆς εἰς ὕψος, βαρὺς, σχεδὸν κατηφῆς ἐπὶ τῆς προεξοχῆς δασώδους λόφου. Λαβυρινθώδεις κλίμακες ὀδηγοῦν εἰς τὰ πολυδαίδαλα διαμερίσματα τῶν τεσσάρων τοῦ ὀρόφων. Ποικίλαι εἰς ρυθμὸν καὶ μέγεθος αἰθουσαι διαδέχονται ἢ μία τὴν ἄλλην, κείμεναι ἐπὶ διαφόρων ἐπιπέδων καὶ συγκοινωνοῦσαι διὰ βαθμίδων. Ἀνάλογοι πρὸς τὴν ποικίλιαν τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τεχνοτροπίας εἶνε καὶ οἱ ρυθμοὶ τῆς ἐπιπλώσεως τῶν ἀναριθμῆτων διαμερισμάτων. Ὅπλα ἐξ ὧν τῶν ἐποχῶν ἐνισχύουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς καὶ τοῦ μακρυνοῦ. Εἰς τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην, τῆς ὁποίας ἡ θέσις, ὁ ρυθμὸς καὶ ἡ ἐπίπλωσις συνεδυάσθησαν διὰ νὰ ἀναγκάζουν εἰς ψυχικὴν συγκέντρωσιν, δεικνύει ἡ διαφορὰ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων τὴν διαδοχικὴν μεταβολὴν τῶν ἐποχῶν καὶ τὰς ἐναλλαγὰς τῆς ἐπὶ τοῦ πύργου κυριαρχίας. Ἐκ τινος παραθύρου, τὸ ὁποῖον βλέπει πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν, θαυμάζομεν τὸ ἐπιβλητικώτερον τμῆμα τοῦ κτιρίου, τὸν κυρίως πύργον, ὅστις ἀνελίσσει πρὸς τὰ ἄνω τοὺς τετραγώνους τοίχους του, ὅμοιος πρὸς συμπαγῆς κωδωνοστάσιον μὲ ἐπίπεδον κορυφήν. Ἡ ἔλλειψις ἀνοιγμάτων ἐπαυξάνει τὸ βάρος καὶ τὴν σοβαρότητα. Καὶ ὅταν σταθῇ κανεὶς παρὰ τὴν βάσιν του καὶ ἐκεῖθεν ἀναβλέπῃ πρὸς τὸν σιωπηλὸν αὐτὸν ὄγκον καταλαμβάνει τὴν ψυχὴν του συναίσθημα ἀσφαλείας συνδυασμένον πρὸς τὸ συναίσθημα ἡρέμου ἀνατάσεως. Ἡ γλῶσσα, πού ὁμιλεῖ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, εἶνε πολλάκις ἐφάμιλλος πρὸς τὴν γλῶσσαν τῆς μουσικῆς. Καὶ δὲν ἔχει ἄδικον ὁ σύγχρονος ἐκεῖνος ἱστορικὸς τῆς τέχνης, ὁ ὁποῖος, θέτων τὴν ἀρχιτεκτονικὴν παρὰ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἰσχυρίζεται ὅτι καὶ διὰ τῆς ἱστορίας τῆς, ὅπως διὰ τῆς ἱστορίας ἐκείνων, εἰσδύομεν εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

* *

Ἀπὸ τὰς σκέψεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι διώκουν ἢ μία τὴν ἄλλην, ἀνακύπτουσαι ἀπὸ μίαν ἀόριστον κατάστασιν τῆς συνειδήσεως, ὅπου ὄνειρον καὶ πραγματικότης συγχέονται, μέ μετα-

φέρουν εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ μύθου οἱ σεμνοί, σχεδὸν θρησκευτικοὶ τόνοι τοῦ ἁρμονίου τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ πύργου. Ὁ «στρατηγός», λησμονηθεὶς ἐκεῖ ἐπάνω, ἐκτελεῖ ἀπὸ τὸν Λόεγκριν τοῦ Βάγνερ τὴν σκηνὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ υἱὸς τοῦ Πάρσιφαλ ἀναγκάζεται νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς τὴν Ἔλσαν τὸ μυστικὸν τῆς φύσεώς του. Οἱ τόνοι ἐνσαρκώνουν τὸν βαθυστόχαστον θρῦλον κατὰ τρόπον πολὺ ἐντατικὸν ὑπὸ τὸ ἀφεγγές φέγγος τῶν λαβυρίνθων ἐνὸς παλαιοῦ πύργου. Ζωντανεύουν αἱ παραστάσεις τῶν τοίχων καὶ τὰ ἔπιπλα προσλαμβάνουν ψυχὴν. Σκιαὶ προσφιλεῖς, δημιουργήματα τῆς νοσταλγίας μας, κινουνοῦνται μέσα εἰς τὸ αἰώνιον δειλινόν, τὸ ὁποῖον ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ γηραίου πύργου. Τὸ ἰδανικὸν τὸ ὁποῖον συμβολίζει ἡ μορφή τοῦ Λόεγκριν καὶ τὸ ὁποῖον αἰωρεῖται ἀσύλληπτον ὡς σκιά ἐνώπιόν μας, ἐπειδὴ ἀμφιβάλλομεν περὶ αὐτοῦ καὶ προσπαθοῦμεν νὰ τὸ ἀναλύσωμεν—. Καθισμένοι ἐπὶ τοῦ πρανοῦς τοῦ λόφου, ἄλλοι ὑψηλότερα καὶ ἄλλοι χαμηλότερα, ἀκροώμεθα τοὺς θείους ἤχους τῆς νοσταλγικῆς ἁρμονίας. Τὰ βλέμματα ἀπλανῆ χάνονται εἰς τὰ ἀτέρμονα βάθη τοῦ ὀρίζοντος. Ἄν ἤμην ζωγράφος θὰ ἠρμήνευα μὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν εἰκόνα τὴν ἀνήσυχον ζήτησιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν.

* *

Ἐπὶ τὸ κράτος τῆς ψυχικῆς αὐτῆς καταστάσεως ἤχησε παράδοξα ἐντός μου ἡ πρότασις τοῦ ὁδηγοῦ, ὅπως ἀποχωρήσωμεν διασκελίζοντες τὴν μικρὰν «θύραν τῆς ἐπιθυμίας». Ἡ μαγικὴ τῆς δύνάμις ὁμοιάζει πρὸς τὴν θαυματουργὸν ἐπενέργειαν «τῶν ἄστρων ποὺ πέφτουν». Ὁποῖος καθ' ἦν στιγμὴν διέρχεται κάτω ἀπὸ αὐτὴν συγκεντρώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τὸν διακαέστερον πόθον του, αὐτὸς ἐπιτυγχάνει τὴν πραγματοποίησιν του. Τί νὰ εὐχηθῶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου ; Ὁ ἄνθρωπος ποθεῖ τόσα πολλά, καὶ ἐγώ, ἀδιόρθωτος Πέρ Γκύντ, οὔτε τὴν ἐκλογὴν ἐνὸς πόθου ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἐπιτελέσω. Καὶ ὅμως αὐτὴν τὴν φορὰν συνετελέσθη τὸ θαῦμα. Ἡύχθηθην λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψω ὅπως ὁ Λόεγκριν εἰς τὸ Γράαλ, νὰ ἀπαλλαγῶ μὲ ἄλλας λέξεις ἀπὸ τὴν πολυμερῆ πρὸς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ζωῆς ὁρμὴν, ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπον ψυχικὴν προσπάθειαν, ἡ ὁποία οὔτε εἰς τὸν λυτρωμὸν οὔτε εἰς τὴν ἱκανοποίησιν ὀδηγεῖ, καὶ εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἀνθρωπίνης

φύσεως νά διαγνώσω τὸ σύμβολον τῆς αἰωνίου διαρκείας. Ἡ προαίσθησις αὐτῆ ὑψίστης μεταφυσικῆς ἀξίας καὶ ἡ πίστις εἰς αὐτὴν εἶναι ἡ μακαρία ἐπίστεψις τοῦ βίου κατὰ τὸν Γκαίτε—Φάουστ. «Διότι ὁ σκοπὸς κάθε ἀγῶνος καὶ κάθε προσπαθείας εἶνε ἡ εἰρήνη μέσα εἰς τοὺς κόλπους Κυρίου τοῦ Θεοῦ».

Ἡ ἐμπιστευτικὴ ἀνακοίνωσις ἀντιπροσώπου παρισίνης ἐφημερίδος εἰς τοὺς πλησιεστέρους ἐταίρους τῆς τροχοφόρου ἀκαδημίας μας δίδει ἀφορμὴν ὅπως ἀνελιχθῆ μίαν ἀκόμη φοράν τὸ γερμανικὸν πρόβλημα κατὰ τὴν μεταξὺ Μάουτεντορφ καὶ τῆς λουτροπόλεως Ἄους-ζέε διαδρομῆν. Συνοψίζω καὶ ἐδῶ δι' ὀλίγων γραμμῶν τὴν μακρὰν συζήτησιν, εἰς τὴν ὁποίαν μετέσχεν, πλὴν τῶν σκανδιναυῶν, καὶ ὁ γνωστὸς ἤδη εἰς ἡμᾶς «Γκάντι» ὁ ἐξ Ὁλλανδίας. Τὸ κίνημα τοῦ Χίτλερ ἀπορρέει ἀπὸ κοσμοθεωρίαν, ἡ ὁποία διετυπώθη εἰς νέον μῦθον, τὸν μῦθον περὶ φυλῆς καὶ φυλετικῆς ὑπεροχῆς. Βάσις λοιπὸν αὐτοῦ εἶνε ἡ βιολογία καὶ ἀποτέλεσμα ἡ ὑπερτίμησις τῶν βιολογικῶν ἀξιῶν, αἵτινες κατέχουν τὴν κατωτάτην βαθμίδα εἰς τὴν βαθμολογικὴν κλίμακα τῶν ἀνθρωπίνων ἀξιῶν. Ἡ ὑπερτίμησις αὐτῆ βαίνει παραλλήλως πρὸς τὴν ἀπόλυτον αὐθεντίαν τοῦ κράτους, κυριωτάτην μέριμναν τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ ἡ διατήρησις καὶ ἡ προαγωγή τῶν βιολογικῶν ἐκείνων ἀξιῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ διαμορφωθῆ ὁ ὑπεράνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὠραματίσθη ὁ Νίτσε, εἰς βᾶρος τοῦ ἀνθρώπου ὡς τοιούτου. Εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀρνεῖται ἡ νέα κατάστασις τὴν νόησιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Αὗται συντρίβονται ὑπὸ τῆς παντοδυναμίας τοῦ θεοποιηθέντος κράτους, ὡς ἐξ ἄλλου πᾶσα πνευματικὴ ἀξία ὑποκύπτει εἰς τὴν ἄρχουσαν βίαν. Τοιουτοτρόπως ἀφανίζεται ἡ προσωπικότης, διότι ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον ἀφαιροῦνται ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἰδιότητες, αἱ ὁποῖαι συγκροτοῦν αὐτὴν καὶ τὸν διακρίνουν ἀπὸ τὰ λοιπὰ ὄντα. Ὁ ἀφανισμὸς αὐτὸς τῆς προσωπι-

κότητος συνδέεται πρὸς τὴν ἀπόρριψιν τοῦ γερμανικοῦ ἰδανισμοῦ, τῆς πνευματικῆς δηλαδὴ ἐκείνης δυνάμεως, ἡ ὁποία ὠρμήθη ἀπὸ τὴν προσωπικότητα καὶ ἀπέβλεψε πρὸς αὐτὴν ὡς τὴν κατ' ἐξοχὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τὴν ἀπόκρουσιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Τοῦτο ἄλλως τε σημαίνει ἡ ἐπιστροφή εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, διὰ τῆς ὁποίας θέλουν νὰ ἀντικαταστήσουν τὸν χριστιανισμόν, ἐπειδὴ ἐδημιούργησε τὴν προσωπικότητα καὶ ἐξῆρε τὰς πνευματικὰς ἀξίας. Ἡ ἔξαρσις τῶν βιολογικῶν ἀξιῶν, ἡ πνευματικὴ ἰσοπέδωσις καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῆς προσωπικότητος εἶνε γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα προσεγγίζουν τὸν γερμανικὸν ἐθνικοσοσιαλισμὸν πρὸς τὸν ρωσικὸν κομμουνισμόν. Τὸ ἄτομον διαλύεται καὶ ἐδῶ μέσα εἰς τὸ σύνολον, χάριν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει. Τὸ σύνολον τοῦτο ἐκπροσωπεῖ ἡ νέα περὶ κράτους ἰδέα, τὴν ὁποίαν ὕψωσεν ὁ χιτλερισμὸς εἰς θρησκείαν, ἀκριβῶς ὅπως ἔγινεν ἄλλοτε θρησκεία ἡ τέχνη, αἱ οἰκονομικαὶ ἀξίαι καὶ ἡ ἐπιστήμη.— Τί ἐξ ὅλων αὐτῶν εἶνε ὀρθὸν καὶ τί ἐσφαλμένον εἶνε δύσκολον νὰ λεχθῆ. Τὸ κίνημα τοῦ Χίτλερ ἐδημιούργησε κατάστασιν τόσον πολύπλοκον, ὥστε πλήρης ἐπισκόπησις αὐτῆς εἶνε ἀνέφικτος εἰς τὸν παρατηρητὴν. Οὔτε αὐτοὶ οἱ Γερμανοὶ διανοούμενοι, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ συνομιλήσω ἀργότερον εἰς τὸ Βερολῖνον καὶ τὸ Μόναχον, εἶνε εἰς θέσιν νὰ παράσχουν σαφῆ καὶ πλήρη εἰκόνα τῆς καταστάσεως. "Ὅτι ὅμως ὁ γερμανικὸς ἐθνικοσοσιαλισμὸς ἔχει τεράστια εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα, μόνον ἡ πρόκατάληψις καὶ ὁ φόβος θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ ἀμφισβητήσουν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ περὶ Γερμανίας συχναὶ συζητήσεις κατὰ τὴν περιοδείαν μας ἤμπορον νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς προσπάθειαι ὅπως ἐρμηνευθῆ τὸ μέγα αἴνιγμα, τὸ ὁποῖον πιέζει τὸ στήθος τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης. Ὡς τοιαῦται οὔτε ἀξίας στεροῦνται οὔτε χωρὶς ὠφέλειαν ἔμειναν.

* *

Τὰ βουνὰ ἄπλωναν μακρὰς τὰς σκιάς των ἀνά τὴν κοιλάδα ὅταν, Ὀδυσσεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, κατεπλεύσαμεν εἰς τὴν λουτρόπολιν τῆς "Αους—Ζέε, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ μεταίχμιον μεταξὺ "Ανω Αὐστρίας καὶ Στυρίας, μέρος τῆς ὁποίας διετρέξαμεν. Μονήρη ὄρη, ἀσύνδετα πρὸς ἄλληλα, φρουροῦν γύρω τὴν πόλιν καὶ χαιρετοῦν μὲ σκυθρωπὴν σιωπηλότητα. Εὐστόχως ἀπεκλήθησαν «Νεκρὰ ὄρη». Αἱ κορυφαὶ των, ὀξεῖαι καὶ μελαψαί, ἀνά-

κύπτουν δίκην έξωτικῶν φαντασμάτων μέσα ἀπὸ τὰ φαιόλευκα σύννεφα, τὰ ὁποῖα ἐνώνουν γῆν καὶ οὐρανὸν εἰς ἓνα ἀχανές σύνολον. Ἡ σελήνη, προβάλλουσα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μέσα ἀπὸ τὸν νεφελώδη πέπλον, ὅστις τὴν καλύπτει, θωπεύει μὲ τὸ ἀπαλὸν τῆς φῶς τὰ νερά τοῦ ὀρμητικοῦ χειμάρρου ποῦ διαρρέει τὴν ἤσυχον πολίχνην. Ἀκίνητα τὰ δένδρα ἐπὶ τοῦ ὑπερηφάνου λόφου ἀκούουν τὸν μορμουρισμὸν τοῦ νεροῦ, ποῦ ὁμοιάζει σὰν νανούρισμα. Γεμάτα ἀπὸ τὴν μουσικότητά του τὰ παλαιὰ σπίτια ὀνειρεύονται εἰς μακρὰν σειρὰν κατὰ μῆκος τοῦ ἀφρισμένου χειμάρρου. Ἡ πρόσκλησις εἰς τὸ δεῖπνον διακόπτει τὸ ἰδικόν μου ὄνειρον. Οἱ ἰδιόρρυθμοὶ ὅμως χοροὶ τῆς Στυρίας, οἱ ὁποῖοι ἐπακολουθοῦν, μὲ ἀποζημιώνουν. Οἱ χοροὶ αὐτοὶ διακόπτονται συχνὰ ἀπὸ τὸ τραγούδι τῶν χορευτῶν καὶ συνοδεύονται ἀπὸ τὰς ρυθμικὰς χειροκρουσίας των. Αἱ νεαραὶ κόραι, αἱ ὁποῖαι μετέχουν εἰς τὸν γοητευτικὸν αὐτὸν χορὸν, στριφογυρίζουν ἑλαφραὶ ὡς νεράϊδες καὶ μαζὺ μὲ αὐτὰς κινοῦνται μὲ πολὺπτυχον χάριν αἱ γραφικαὶ ἐνδυμασίαι τῆς Ἄνω Στυρίας, ποῦ ἐφόρεσαν πρὸς τιμὴν μας. Ἐνώπιον τοιούτων κινήσεων νοιώθει κανεὶς διατὶ ὁ χορὸς ἐχρησιμοποιήθη εἰς τὴν λατρείαν καὶ διατὶ ἐτιμήθη ὡς καλλιτεχνικὴ δημιουργία. Εἶνε ἔκφρασις, ὅπως κάθε ἀληθινὴ τέχνη, ἔκφρασις ψυχικοῦ ρυθμοῦ καὶ ἐνδομύχου ὠμορφιάς. Αὐτὸ ἐξηγεῖ καὶ τὴν θείαν μακαριότητα, ποῦ φωτίζει τὰ πρόσωπα τῶν νεαρῶν χορευτριῶν τῆς Στυρίας. Ἡ γοητεία, τὴν ὁποῖαν ἐνέβαλεν εἰς τὴν ψυχὴν τὸ τραγούδι τους, ἐξεδηλώθη μὲ ἀκούσια ἐπιφωνήματα, τὰ ὁποῖα ἐπεσφράγισεν εἰς τὸ τέλος ἢ ἀναφώνησις τοῦ συντάκτου τοῦ «Λαοῦ τῆς Ἰταλίας» «Οὔνα κόζα στραορντινάρια». Ὄταν τὴν αὐγὴν τῆς ἄλλης ἡμέρας ἐξεκινήσαμεν διὰ τὴν Ἄνω Αὐστρίαν καὶ ὁ φιλολογικὸς συνεργάτης τῆς «Τριμπούνας» καὶ γνωστὸς μυθιστοριογράφος ἀπεχαιρέτα μακρόθεν τῆς ἀλησμόνητον πολίχνην ἐξέφραζε τὰ αἰσθήματα ὄλων μας δι' ὧν ἐπιθύριζε : «Ἄντιο μπράβα τζέντε, ἄντιο».

* * *

Τὸν χαιρετισμὸν ἐν τούτοις αὐτὸν ἀξιζει ὀλόκληρος ἡ Αὐστρία, τόσον διὰ τὸν ἐξωτερικὸν πολιτισμὸν τῆς ὅσον καὶ διὰ τὸν ἐσωτερικόν, τὸν πολιτισμὸν τῆς ψυχῆς. Ἡ εὐπρέπεια, οἱ τρόποι τῆς συμπεριφορᾶς, ἡ εὐγένεια τῶν κατοίκων τῆς εἶνε παροιμιώδεις. Τὰ μέσα τῆς τεχνικῆς ἐδημιούργησαν τὰς μεγά-

λας εύκολίας τῆς ἐπικοινωνίας, διὰ τὰς ὁποίας καυχᾶται ἡ χώρα αὐτὴ τῶν ὑψηλῶν ὁρέων καὶ τῶν μεγάλων μουσουργῶν. Σιδηρόδρομοι, ἠλεκτρικὰ ὀχήματα, ἀναπαυτικὰ λεωφορεῖα τὴν διασχίζουν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας μέχρι τῆς ἄλλης. Τὰ ὄρη εἶνε διάτρητα ἀπὸ σήραγγας, αἱ ὑψηλότεραι κορυφαὶ προσιταὶ εἰς ὄλους διὰ τῶν κρεμαστῶν σιδηροδρόμων ἢ διὰ τολμηρῶν δρόμων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπολήγουν πραγματικαὶ λεωφόροι ἐξ ὄλων τῶν σημείων τῆς ἐπικρατείας. Δὲν ὑπάρχει χωρίον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ μὴ διέρχεται σιδηρόδρομος ἢ τὸ ὁποῖον νὰ μὴ διασχίζῃ ὁδὸς συνδέουσα αὐτὸ πρὸς οἷονδήποτε τόπον τῆς χώρας. Μὲ οἷον δὴποτε ἐπίσης τόπον ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπικοινωνήσῃ τηλεφωνικῶς ἀπὸ οἷονδήποτε συνοικισμὸν, καὶ ἀπὸ τὸν μᾶλλον ἐρημικὸν καὶ ἀπομακρυσμένον. Γραφεῖα τουρισμοῦ καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀσήμαντα μέρη φροντίζουν διὰ τὴν καθαριότητα, τὸν ἐξωραϊσμὸν καὶ τὴν εὐφθηνίαν τῆς διαμονῆς τῶν ξένων. Οὕτω συμβαίνει ὥστε νὰ χρειάζεται κανεὶς ὀλιγώτερα πρὸς διατροφὴν καὶ κατοικίαν ἢ ὅσα θὰ ἔδαπάνη καὶ εἰς δευτερεύοντας ἀκόμη τόπους θερινῆς διαμονῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τοῦτο ὁμως συντελεῖ καὶ ἡ ἔμφυτος διάθεσις πρὸς φιλοξενίαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τοὺς Αὐστριακοὺς, ἡ γοητεύουσα καλωσύνη, ἡ ἀνυπόκριτος εὐγένεια καὶ ἡ ἀνιδιοτέλεια. Ἀποτελέσματα μακρᾶς ἀγωγῆς διὰ τοῦ σχολείου καὶ τῆς ἐκκλησίας. Τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν καλωσύνην αὐτὴν βλέπει ὁ ἐπισκέπτης παντοῦ, εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν, εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις τῶν κατοίκων τῆς εὐλογημένης αὐτῆς χώρας. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν φιλοπαίγμονα διάθεσιν τῆς αὐστριακῆς ψυχῆς, τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα, ξένα πρὸς κάθε μοχθηρίαν, ἔχουν κάτι ἀπὸ τὴν χαρωπὴν ἀπαλότητα τῶν τόνων τοῦ Μότσαρτ.